



Наукові перспективи  
Видавнича група



**ВІСНИК НАУКИ ТА  
ОСВІТИ**  
ISSN 2786-6165 (ONLINE)



# Bulletin of Science and Education

№ 4(46) 2026

**Видавнича група «Наукові перспективи»**

**Християнська академія педагогічних наук України**

***«Вісник науки та освіти»***

**№ 4(46) 2026**

**Київ – 2026**

ISSN 2786-6165 Online

УДК 001.32:1 /3/(477)(02)

Ідентифікатор медіа R40-05847

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-4\(46\)](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-4(46))

«Вісник науки та освіти»: журнал. 2026. № 4(46) 2026. С. 5886

Рекомендовано до видавництва Всеукраїнською Асамблеєю докторів наук з державного управління  
(Рішення від 01.05.2026, № 1/5-26)



*Згідно наказу Міністерства освіти і науки України 10.10.2022 № 894 журналу присвоєні категорії "Б" із історії та археології (спеціальність - 032 Історія та археологія) та педагогіки (спеціальність - 011 Освітні, педагогічні науки)*

*Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 23.12.2022 № 1166 журналу присвоєна категорія Б з філології (спеціальність - 035 філологія)*

*Журнал видається за підтримки Інституту філософії та соціології Національної академії наук Азербайджану, Всеукраїнської асоціації педагогів і психологів з духовно-морального виховання та Всеукраїнської асамблеї докторів наук з державного управління*

*Журнал публікує наукові розвідки з теоретичних та прикладних аспектів гуманітарних наук та мистецтва*

*Цільова аудиторія: вчені, лінгвісти, літературознавці, перекладачі, мистецтвознавці, культурознавці, педагоги, соціологи, історики, археологи, а також, інші фахівці з різних сфер життєдіяльності суспільства, де знаходиться застосування тематика наукового журналу*



*Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), Research Bible, міжнародної пошукової системи Google Scholar*

### Головний редактор:



**Котельницький Назар Анатолійович** – член-кореспондент Української Академії Наук, кандидат історичних наук, доцент кафедри мовної підготовки та міжкультурних комунікацій, ЗВО Університет трансформації майбутнього (Україна)

### Редакційна колегія:

- √ *Азарова Лариса Євстахіївна* - докт.філол.наук, професор, завідувач кафедри мовознавства Вінницького національного технічного університету (Україна)
- √ *Берест Ігор Романович* - доктор історичних наук, професор кафедри медійних технологій, інформаційної та книжкової справи, Національного університету «Львівська політехніка» (Україна)
- √ *Беррі, Стівен* доктор історичних наук, професор, професор епохи Громадянської війни Коледжу мистецтв і наук Франкліна Університету Джорджії (США)
- √ *Вуколова Катерина Володимирівна* – кандидат філологічних наук, доцент кафедри романо-германської філології та перекладу Білоцерківського національного аграрного університету (Біла Церква, Україна), доцент Дніпровського відділення центру наукових досліджень та викладання іноземних мов Національної академії наук України, Дніпро, Україна (Україна)
- √ *Гурко Олена Василівна* - доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри англійської мови для нефілологічних спеціальностей Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, (Дніпро, Україна)
- √ *Заур Алієв* доктор філософії з історії науки, доктор філософії з політичних наук, доцент, доцент Інституту філософії та соціології НАНА, Азербайджан (Азербайджан)



- Процюк Л. Б.** 1904  
*ЖІНКА-ПИСЬМЕННИЦЯ У ДРАМАТУРГІЇ ЛЮДМИЛИ  
СТАРИЦЬКОЇ-ЧЕРНЯХІВСЬКОЇ*
- Решетилов К. В.** 1920  
*ОРАТОРСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ ЯК СКЛАДНИК ПРОФЕСІЙ-  
НОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СУЧАСНОГО ІНЖЕНЕРА У ГЛОБАЛІ-  
ЗОВАНОМУ ЦИФРОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ*
- Руда Н. В., Жукова К. Є., Озерська О. Ю.** 1933  
*КИТАЙ І ЯПОНІЯ КРІЗЬ ПРИЗМУ МОВИ: КОМПАРАТИВНИЙ  
ДИСКУРС У СУЧАСНОМУ СХОДОЗНАВСТВІ*
- Рябокінь Н.О., Дьомін С.В.** 1946  
*ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ СИТУАТИВНОГО ГУМОРУ Й  
САРКАЗМУ В ДУБЛЯЖІ*
- Савенко Л. П.** 1957  
*ФОНЕТИКО-ГРАФЕМНА ВЗАЄМОДІЯ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬ-  
КІЙ ЛІТЕРАТУРНІЙ МОВІ: АНАЛІЗ ФОНЕТИЧНИХ ЯВИЩ ТА  
ОРФОЕПІЧНИХ НОРМ*
- Савранчук І.П.** 1967  
*КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ВЛАДИ В ПОЛІТИЧНИХ ПРОМОВАХ:  
ЛІНГВО-КОГНІТИВНИЙ ПІДХІД*
- Саврасова-В'юн, Т. О.** 1982  
*ХУДОЖНІЙ НАРАТИВ РОМАНУ «ШЕПТУХА» ГОРІХА ЗЕРНЯ  
ЯК ПРОСТІР РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ МЕДІАПСИХОЛОГІЧНОГО  
ВПЛИВУ*
- Саєнко Н. В.** 1993  
*ІСТОРИЧНА ЕВОЛЮЦІЯ МІФОЛОГІЇ ТА ЇЇ ТРАНСФОРМАЦІЯ  
У СУЧАСНІЙ ЛІТЕРАТУРІ ТА КУЛЬТУРІ*
- Самаріна В. В., Сіладі В. В., Гарачковська О. О.** 2009  
*ВИКОРИСТАННЯ ВІРТУАЛЬНОЇ ТА ДОПОВНЕНОЇ РЕАЛЬ-  
НОСТІ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНИХ КОМУНІКА-  
ТИВНИХ НАВИЧОК*



УДК 821.161.2-31.09:159.9

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-4\(46\)-1993-2008](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2026-4(46)-1993-2008)

**Саврасова-В'юн, Тетяна Олександрівна** кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри української літератури, компаративістики і грінченкознавства Факультету української філології, культури і мистецтва Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, м. Київ, <https://orcid.org/0000-0001-5737-6189>

## **ХУДОЖНІЙ НАРАТИВ РОМАНУ «ШЕПТУХА» ГОРІХА ЗЕРНЯ ЯК ПРОСТІР РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ МЕДІАПСИХОЛОГІЧНОГО ВПЛИВУ**

**Анотація.** Статтю присвячено комплексному дослідженню художнього нарративу роману «Шептуха» Горіха Зерня крізь призму медіапсихологічного впливу в контексті сучасного медіадискурсу. Актуальність роботи зумовлено необхідністю осмислення літературного тексту як специфічного медіапродукту, здатного цілеспрямовано моделювати психоемоційні стани реципієнта й актуалізувати його внутрішні ресурси. У межах дослідження інтегровано методологію нарративного аналізу із засадами медіапсихологічного аналізу, що дозволило створити єдину аналітичну модель авторської стратегії співналаштування з читачем. У статті детально проаналізовано трансформацію методів медіапсихологічного впливу в нарративні форми. Зокрема, виокремлено такі інструменти, як праймінг, фреймінг, нарративна містифікація, семантичне акцентування, ціннісне наповнення, моделювання поведінкових сценаріїв й актуалізація ментальних стереотипів. Доведено, що окреслені нарративні форми реалізуються через багаторівневу систему оповідних площин. У символіко-міфологічній площині текст апелює до колективного несвідомого, в особистісній – забезпечує емоційну ідентифікацію з внутрішньою кризою героїні, у соціальній – легітимізує нові моделі поведінки в умовах суспільного зламу, а в контекстуальній – перетворює приватну історію на частину тривалого історичного поступу. З'ясовано, що завдяки використанню внутрішньої фокалізації та специфічній темпоральній організації сюжету, роман функціонує як витончена комунікативна платформа, що забезпечує трансформацію особистісних переживань у досвід колективної солідарності, сприяючи активізації процесів саморефлексії реципієнта, допомагаючи йому віднайти власні внутрішні опори та механізми адаптивної психологічної стійкості. Підсумовано, що медіапсихологічний вектор аналізу сучасної літератури дозволяє потрактувати



художній текст як інструмент гармонізації ментальної екосистеми суспільства. За такого підходу проза виступає простором подолання екзистенційного відчуження, де через слово здійснюється стабілізація суспільних настроїв та актуалізація адаптивних ресурсів особистості в умовах інтенсивних зовнішніх викликів.

**Ключові слова:** художній наратив, наративна форма, методи медіапсихологічного впливу, наративний аналіз, медіапсихологічний аналіз.

**Savrasova-Viun Tetiana Oleksandrivna**, PhD in psychology, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Ukrainian Literature, Comparative Studies and Greenchenko Studies of the Faculty of Ukrainian Philology, Culture and Art, Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University, Kyiv, <https://orcid.org/0000-0001-5737-6189>

### THE ARTISTIC NARRATIVE OF THE NOVEL «THE WHISPERER» BY GORIKHA ZERNIA AS A SPACE FOR THE REPRESENTATION OF MEDIA PSYCHOLOGICAL INFLUENCE

**Abstract.** The article is devoted to a comprehensive study of the artistic narrative of the novel «The Whisperer» by Goriha Zernia through the prism of media psychological influence in the context of modern media discourse. The relevance of the work is due to the need to understand the literary text as a specific media product capable of purposefully modeling the psycho-emotional states of the recipient and actualizing his internal resources. The research integrates the methodology of narrative analysis with the principles of media psychological analysis, which allowed creating a single analytical model of the author's strategy of coordination with the reader. The article analyzes in detail the transformation of methods of media psychological influence into narrative forms. In particular, such tools as priming, framing, narrative mystification, semantic accentuation, value content, modeling of behavioral scenarios and actualization of mental stereotypes are highlighted. It is proved that the outlined narrative forms are implemented through a multi-level system of narrative planes. In the symbolic-mythological plane, the text appeals to the collective unconscious, in the personal plane, it provides emotional identification with the heroine's internal crisis, in the social plane, it legitimizes new models of behavior in conditions of social breakdown, and in the contextual plane, it transforms private history into a part of a long-term historical progress. It has been found that, thanks to the use of internal focalization and the specific temporal organization of the plot, the novel functions as a sophisticated communicative platform that ensures the transformation of



personal experiences into the experience of collective solidarity, contributing to the activation of the recipient's self-reflection processes, helping him find his own internal supports and mechanisms of adaptive psychological stability. It is concluded that the media-psychological vector of the analysis of modern literature allows us to treat the literary text as a tool for harmonizing the mental ecosystem of society.

With this approach, prose acts as a space for overcoming existential alienation, where the word stabilizes social moods and actualizes adaptive resources of the individual in conditions of intense external challenges.

**Keywords:** artistic narrative, narrative form, methods of media psychological influence, narrative analysis, media psychological analysis.

**Постановка проблеми.** Сучасний гуманітарний дискурс дедалі виразніше фокусує увагу на дослідженнях взаємодії тексту і свідомості реципієнта, розглядаючи літературу як естетичний феномен і водночас як інструмент комунікативно-психологічного впливу. У цьому контексті актуалізовано проблему впливового потенціалу художнього тексту, пов'язаного зі здатністю формувати емоційні реакції, моделювати способи сприйняття реальності, визначати психоемоційний стан читача. Реалізацію цього потенціалу забезпечує комплекс наративних і мовно-образних засобів, що активізують механізми емоційного залучення, ідентифікації, навіювання, інтерпретації, які можуть бути осмислені крізь призму медіапсихологічного підходу. Водночас попри зростання наукової уваги до зазначеної проблематики, питання системного опису, інтерпретації цих механізмів у структурі художнього наративу потребує подальшого теоретичного осмислення.

У межах окресленої проблематики роман «Шептуха» Горіха Зерня виступає репрезентативним об'єктом дослідження, у якому наративна структура забезпечує багаторівневу взаємодію з читачем і активізує механізми його інтерпретаційної й емоційної залученості. Через специфіку композиційної організації, систему образів і мовно-стилістичні рішення у творі вибудовується особлива стратегія комунікації, що дозволяє розглядати текст як простір реалізації медіапсихологічних методів впливу. Відтак науковий інтерес зосереджується на виявленні й аналізі способів відображення медіапсихологічних методів впливу в художньому наративі роману «Шептуха» Горіха Зерня та особливостей їхньої текстової реалізації.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Концептуалізація художнього наративу залишається в епіцентрі наукових дискусій (П. Коблі [15], І. Ливицька [5], О. Мамосюк [7], Р. Савчук [11] та ін.), де його розглядають як складний механізм взаємодії автора та реципієнта, що



формує перспективу сприйняття тексту, задає інтерпретаційні орієнтири для читача.

Питання медіадискурсу вивчали такі вчені, як Н. Кондратенко [4], В. Посмітна [8], Л. Чернявська [14] та ін. Науковці встановили, що медіадискурс доцільно розглядати як багаторівневу систему комунікації, в якій поєднано мовні, соціальні, прагматичні механізми впливу на адресата [4; 8; 14].

Особливу увагу вчені (В. Іванцов [3], А. Ільшова [3], Р. Мазур [6], А. Рябчик [10] та ін.) приділяють класифікації методів медіапсихологічного впливу, що спрямовані на регуляцію когнітивної та емоційної сфер адресата через явні або латентні механізми сприйняття. З-поміж них виокреслюють методи управління соціально-масовими процесами, сугестивного впливу та наслідування, інформування, переконання, навіювання, спонування тощо.

Особливості застосування нарративного і медіапсихологічного аналізів у контексті медіадискурсу розглянуто через інтеграцію концепцій Ж. Женетта [16], Ю. Чаплинської [13], В. Поттера [17] та ін., де підкреслено значення поєднання архітекtonіки оповіді з інструментами актуалізації внутрішнього ресурсу реципієнта, що дозволяє трактувати художній нарратив як специфічний медіапродукт, у якому методи медіапсихологічного впливу функціонують як засоби авторського порозуміння з читачем у символіко-міфологічній, особистісній, соціальній та контекстуальній площинах.

Водночас, попри наявні напрацювання, потенціал художнього нарративу як засобу віднайдення внутрішніх опор, механізми трансформації медіапсихологічних методів у художні образи в межах символіко-міфологічної, особистісної, соціальної, контекстуальної площин досліджено недостатньо. Наявність невирішених аспектів функціонування літератури як інструменту актуалізації внутрішніх ресурсів реципієнта в сучасному дискурсі підкреслює потребу в подальшому вивченні зазначеної проблеми.

**Мета статті** – дослідити особливості відображення медіапсихологічних методів впливу в художньому нарративі роману «Шептуха» Горіха Зерня.

**Методи дослідження.** Реалізація дослідницького задуму ґрунтується на синтезі теоретичних й емпіричних методах, що дозволило інтегрувати літературознавчий і медіапсихологічний інструментарій у єдину аналітичну модель. Теоретичну базу сформовано за допомогою аналізу, узагальнення, систематизації наукових джерел із наратології, медіапсихології та термінологічного аналізу для уточнення сутності методів медіавпливу.

Емпіричний аналіз роману здійснено шляхом поєднання нарративного аналізу архітекtonіки оповіді, медіапсихологічного аналізу механізмів



моделювання реакцій реципієнта. Герменевтичний метод застосовано для інтерпретації символіко-міфологічних образів й архетипів, дискурсивно-аналітичний підхід дозволив розглянути текст як медіапродукт, спрямований на актуалізацію внутрішнього ресурсу, психологічної стійкості читача в умовах кризового медіапростору.

**Виклад основного матеріалу.** У сучасному літературознавстві проблема художнього наративу є предметом наукових розвідок низки дослідників (П. Коблі [15], І. Ливицька [5], О. Мамосюк [7], Р. Савчук [11] та ін.), які розглядають його не лише як спосіб організації тексту, що визначає структуру оповіді, послідовність розгортання подій і характер взаємодії з читачем, а й як систему оповідних стратегій, що формують перспективу сприйняття тексту та задають інтерпретаційні орієнтири для читача.

Як зазначає Р. Савчук, художній наратив є формою репрезентації авторського бачення світу, у межах якої події організуються в часовій послідовності, а індивідуальні смисли автора набувають мовно-образного втілення. Авторська свідомість при цьому виступає як принцип організації художньої реальності, тоді як рецепція твору здійснюється через систему текстових сигналів, що актуалізують інтерпретаційні моделі читача [11].

Для І. Ливицької художній наратив відображає динамічну структуру, що поєднує подієвий, смисловий і комунікативний рівні організації тексту. Дослідниця підкреслює, що наратив не лише відтворює події, а й інтерпретує їх через авторської свідомості, яка визначає принципи відбору, компонування та подання художнього матеріалу. Водночас спосіб наративної репрезентації формує перспективу сприйняття і спрямовує читацьке розуміння, що дозволяє розглядати художній наратив як простір комунікативної взаємодії та впливу [5].

Із позиції П. Коблі, художній наратив є фундаментальним когнітивним інструментом мислення, що залучається до процесів осмислення й інтерпретації тексту. Його сприйняття ґрунтується на когнітивних механізмах читача, зокрема здатності прогнозувати розвиток подій, активувати культурні сценарії, співвідносити текст із наявними ментальними схемами. У межах когнітивного підходу наратив реалізується через систему фреймів і схем, що забезпечують багатовекторність інтерпретації художнього тексту [15]. Відповідно до підходу О. Мамосюк, художній наратив становить структурно організовану систему смислотворення, що визначає спосіб побудови художнього тексту, логіку його розгортання через послідовність подій. У цьому процесі важливу роль відіграють категорії оповідача, типи оповіді та фокалізація, які визначають оповідну перспективу та регулюють подання інформації [7].



Отже, художній наратив доцільно розглядати як багаторівневу систему, що поєднує структурний, когнітивний, комунікативний виміри організації художнього тексту та визначає способи його інтерпретації реципієнтом.

У межах сучасних досліджень особливу увагу приділено функціонуванню художнього наративу в умовах медіапростору, що зумовлює необхідність розширення аналітичної рамки до рівня медіадискурсу. Це пов'язано з тим, що сучасний реципієнт перебуває в умовах інтенсивного інформаційно-комунікативного середовища, яке впливає на механізми сприйняття й інтерпретації художніх текстів, модифікуючи їх рецептивні моделі. Медіадискурс у цьому контексті слід розглядати як багаторівневу систему комунікації, в якій поєднано мовні, соціальні, прагматичні механізми впливу на адресата [4; 8; 14].

Як зазначає Н. Кондратенко, медіадискурс має стратегічний характер, а мовні засоби в його межах виконують як інформативну, так і персуазивну функції, спрямовуючи увагу та інтерпретацію реципієнта. Комунікативні стратегії медіадискурсу забезпечують організацію взаємодії між автором і читачем та формують бажану модель сприйняття інформації [4].

Згідно дослідження В. Посмітної, медіадискурс реалізує персуазивний потенціал мовлення через систему лінгвопрагматичних засобів, які впливають на увагу, оцінки, інтерпретаційні моделі адресата. Науковець підкреслює, що мовні засоби в медіатексті функціонують як інструменти спрямування уваги й актуалізації певних стратегій сприйняття інтерпретації подій, а комунікативні стратегії забезпечують організацію взаємодії між автором і читачем, визначаючи вектор художнього осмислення інформації [8].

Л. Чернявська, у свою чергу, акцентує на тому, що медіадискурс є простором конструювання соціально значущих смислів, які циркулюють у суспільстві, формують домінуючі інтерпретації реальності. Дослідник підкреслює, що медіадискурс характеризується зіткненням різних інтерпретацій подій, унаслідок чого формуються смисли, що визначають сприйняття соціальної дійсності [14].

Аналіз розглянутих підходів свідчить, що медіадискурс функціонує як складна комунікативна система, у межах якої взаємодіють мовні, соціальні та прагматичні механізми формування смислів і впливу на реципієнта. У цьому контексті особливого значення набуває медіапсихологічний вимір впливу, що охоплює процеси формування емоційних, когнітивних, оцінних реакцій адресата, розширюючи інтерпретаційний потенціал тексту. Реалізація цього впливу відбувається через систему медіапсихологічних методів, які забезпечують цілеспрямоване моделювання сприйняття,



реакцій реципієнта і становлять ключовий аспект подальшого аналізу. У цьому зв'язку психологічний вплив у медіа доцільно розуміти як цілеспрямовану взаємодію з адресатом, спрямовану на трансформацію його когнітивних установок, емоційних станів і поведінкових реакцій, що може здійснюватися як через явні, так і через приховані механізми регуляції сприйняття інформації [12]. На практичному рівні цей вплив реалізується через різноманітні методи психологічного впливу в медіа.

Так, А. Рябчик класифікує методи психологічного впливу в медіа за рівнем їхнього впливу на свідомість і підсвідомість, зокрема: інформування (передавання відомостей), переконання (логічна аргументація), навіювання (емоційний вплив на підсвідомість), спонування (заклик до дії).

Ефективність медіаповідомлення залежить від поєднання раціональних доводів із сугестивними техніками. Додатково автор виділяє глибинні соціально-психологічні механізми: ідентифікацію (уподібнення себе герою), психологічне зараження (передавання емоцій), наслідування (копіювання моделей поведінки), стереотипізацію (використання готових шаблонів мислення) [10].

Згідно дослідження А. Ільшової, В. Іванцова окреслено механізми психологічного впливу крізь призму цифрової комунікації, соціальних мереж. Дослідники визначають такі ключові методи, як емоційне зараження (швидке поширення емоційних станів), фреймінг (подання інформації в певній смисловій рамці), соціальний доказ (орієнтація на поведінку більшості). Особливу увагу приділено методам ілюзії правди через багаторазове повторення контенту, а також мікротаргетингу, який дозволяє здійснювати персоналізований вплив на основі інтересів користувача [3].

Р. Мазур пропонує дві групи методів психологічного впливу у медіа: методи управління соціально-масовими процесами, що містять культивування цінностей (нав'язування ідеологічних стандартів), моделювання поведінки (створення зразків для наслідування), дезінформацію (свідоме введення в оману); методи сугестивного впливу та наслідування: праймінг (активація асоціацій), фреймінг (подання інформації під певним кутом), семантичне маніпулювання (гра зі значеннями слів), формування стереотипів (створення спрощених і стійких образів для швидкого сприйняття без критичного аналізу) [6].

Окреслене теоретичне підґрунтя дозволяє інтерпретувати художній наратив як специфічну комунікативну платформу, де розгортання оповіді нерозривно пов'язане з імплементацією медіапсихологічних стратегій. Реалізуючись у площині художнього тексту, методи медіапсихологічного впливу набувають ознак естетичної опосередкованості, що дозволяє розглядати їх як частину авторської стратегії співналаштування з читачем.



Крім того, ці методи набувають літературної естетичності, трансформуючись у такі наративні форми [2]: ціннісне наповнення, моделювання поведінкових сценаріїв, наративну містифікацію, праймінг, фреймінг, семантичне акцентування, актуалізацію ментальних стереотипів. Завдяки такому підходу змінюється розуміння літературного твору: він постає дієвим чинником, здатним делікатно коригувати когнітивні фільтри, ціннісні орієнтації особистості в межах медіадискурсу. Особливо виразно цей взаємозв'язок структури оповіді та опосередкованих засобів співналаштування з рецептивною свідомістю читача простежується в романі «Шептуха» Горіха Зерня [1], художня тканина якого спрямована на актуалізацію внутрішнього ресурсу особистості.

У рецензії на роман «Шептуха» Горіха Зерня [1] К. Родик зауважує, що цей твір є розповіддю про складну внутрішню трансформацію особистості, яка не є «героєм» у класичному розумінні. Рецензент акцентує, що головна героїня Ольга – травмована жінка з низкою життєвих проблем, яка несподівано для себе стає провідником містичної сили. Автор звертає увагу на психологічний тиск соціуму: оточення самотійно «призначає» Ольгу спадкоємицею старої шептухи, очікуючи від неї дива, через що вона змушена адаптуватися до цієї нав'язаної ролі. Окрему увагу К. Родик приділяє майстерності Горіха Зерня у поєднанні іронії з глибинними сенсами. Він зазначає, що через біблійні алюзії та народні вірування авторка розкриває трагізм «надмірного знання»: дар героїні постає не привілеєм, а важкою ношею, що приносить смуток через осягнення справжньої природи людських бід. Твір постає не просто містичним наративом, а ґрунтовним дослідженням того, як людина віднайшла в собі ресурс бути корисною іншим, навіть почуваячись внутрішньо розбитою [9].

Спираючись на методологію наративного аналізу, зокрема концепції Ж. Женетта щодо диспозиції оповідних стратегій, категорій фокалізації [16], на засади медіапсихологічного аналізу [13; 17], у дослідженні здійснено комплексний аналіз тексту роману Горіха Зерня «Шептуха» [1] у контексті медіадискурсу. Ідеї Ю. Чаплинської [13], В. Поттера [17] дозволяють розглядати художній наратив як специфічний медіапродукт: його структура, символіка й образи не лише формують сюжет, а й виступають інструментами актуалізації внутрішнього ресурсу реципієнта, розгортаючись у символіко-міфологічній, особистісній, соціальній та контекстуальній площинах. Інтеграція елементів наратології забезпечує можливість відстежувати архітектоніку оповіді, голос оповідача, що створює комплексну методологічну рамку, яка поєднує текстуальний і психологічний виміри дослідження, сприяючи глибокому розкриттю методів медіапсихологічного впливу (за класифікацією Р. Мазур [6]) як



засобів авторського порозуміння з читачем. Окреслений підхід забезпечує інтеграцію нарративного та медіапсихологічного аналізу як єдиної аналітичної моделі дослідження.

За результатами дослідження в межах символіко-міфологічної площини у романі «Шептуха» Горіха Зерня [1] художній нарратив актуалізує колективне несвідоме через архетипні образи, що створює потужний сугестивний ефект. Зокрема, образ героїні пов'язаний із архетипом відьми як носійки сакрального знання та медіатора між світами, що підтверджується фрагментами: *«Баба свого часу відьмували і лишили по собі неабияку репутацію... Старі гріхи й злочини не бажають сидіти тихо і пробиваються назовні...»* [1, с. 4]; *«– Ви думаєте, що моя баба була відьмою. – Що тут думати? Шептуха... – Хай буде, як скажете. І ще ви думаєте, що я така сама, як вона. – Така сама?! Молода і ража, от яка!»* [1, с. 201]. У цьому випадку відбувається актуалізація ментальних стереотипів, оскільки авторка апелює до усталеного культурного образу, який автоматично зчитується читачем через попередній досвід. Персонаж постає не як індивідуалізована постать, а як репрезентант колективного уявлення, що відтворює стереотипне мислення. З позиції нарративного аналізу архетип конструюється опосередковано – через наратора та колективний голос спільноти, який транслює оцінні судження. Поєднання внутрішньої й колективної фокалізації створює ефект «соціального голосу», що підсилює архетипізацію образу. Темпоральна організація (звернення до минулого *«Старі гріхи...»*) [1, с. 4]) забезпечує ретроспективне пояснення образу: теперішнє героїні інтерпретується як продовження родової історії. Це посилює відчуття закономірності й сприяє закріпленню стереотипу. Водночас через акцент на родовій пам'яті відбувається ціннісне наповнення – ідеї спадковості, відповідальності за минуле та невідворотності наслідків. Таке представлення функціонує і як праймінг: знайомий архетип задає інтерпретаційну рамку ще до розгортання сюжету. Наративно цей ефект посилюється внутрішньою фокалізацією, адже події подаються через сприйняття героїні, що зменшує критичну дистанцію читача і робить вплив більш інтенсивним. Ціннісне наповнення у творі ще реалізується через актуалізацію бінарних опозицій, характерних для міфологічного мислення: *«Честь і нечисть, живе і неживе, чоловіки і жінки, насилля і безсилля, любов і зрада – все змішалось на нашому прикордонні»* [1, с. 4]. Ця цитата демонструє структурування художнього світу як простору постійного морального вибору. У нарративному плані це посилюється узагальненою фокалізацією, що сприймається читачем як аксіоматична істина. Через такі опозиції відбувається закріплення цінностей внутрішньої стійкості, відповідальності та межовості буття. Метод фреймінгу найвиразніше



проявляється у фіксації подій, що докорінно змінюють координати художньої реальності: *«Ти повинна знати, що зовсім скоро тут буде війна. Якщо маєш куди виїхати, виїжджай із села... Так і передай: Шептушка сказала»* [1, с. 287]. Ця фраза виступає магістральним фреймом для всього подальшого наративу. Вона функціонує як онтологічний перелом, що змінює інтерпретацію всіх попередніх і наступних подій. У межах медіапсихологічного впливу такий фреймінг спрямовує увагу реципієнта на екзистенційну значущість моменту, де приватна історія героїні вписується у глобальний контекст національної катастрофи. Завдяки динамічній зміні наративної дистанції – від побутової деталізації до масштабного узагальнення – авторка здійснює цілеспрямоване моделювання емоційної реакції читача, перетворюючи художній текст на платформу для колективної рефлексії й опрацювання травматичного досвіду.

В особистісній площині домінує формування емоційної ідентифікації, що реалізується через рефлексивні структури тексту та специфічну наративну організацію. Це чітко простежується у фрагменті: *«Що пристойніший і поважніший фасад... то відчутніша пустка і порожнеча за лаштунками»* [1, с. 4]. У цьому випадку спрацьовує праймінг, оскільки задається домінантний емоційний фон – відчуття внутрішньої порожнечі, через яке читач інтерпретує подальші події як спробу заповнення цього вакууму. З позиції наратології тут домінує внутрішня фокалізація та гомодієгетичний наратор, що максимально скорочує наративну дистанцію між персонажем і читачем, забезпечуючи ефект безпосереднього проживання кризи. Паралельно реалізується моделювання поведінкових сценаріїв: через демонстрацію розриву між соціальною роллю та внутрішнім станом авторка пропонує читачеві певний спосіб осмислення реальності як пошук справжності, власних потреб: *«А мені подобалася ця шалена погрома, я азартно множила хаос, чхала від пилу, що здіймався у променях осіннього сонця, та раділа у передчутті оновлення і ладу, який настане потім»* [1, с. 6]. Наративно цей процес підкріплюється зміною темпу: деталізований опис хаотичного прибирання символізує впорядкування внутрішнього світу. Фінальним етапом трансформації є семантичне акцентування у поєднанні з ціннісним наповненням. Автор перекодовує значення поняття «слово», переводячи його з професійної площини у сакральну: *«Вони вірили у силу слова, а я, все життя маючи справу зі словами, не мала такої віри»* [1, с. 201]. Тут «слово» набуває ознак фізичної сили та відповідальності. Використання внутрішнього монологу як основної наративної форми дозволяє читачеві не просто фіксувати зміни в героїні, а пройти шлях емоційної ідентифікації – від «пустки за фасадом» до легітимізації власної потреби у самоідентифікації. Таким чином, особистісна площина тексту



функціонує як сугестивна модель самоактуалізації особистості в межах межового хронотопу.

Соціальна площина дослідження репрезентує складну взаємодію особистості й соціуму в межах хронотопу спільноти, де ключову роль відіграє досвід колективного зламу як визначальної рамки інтерпретації. Фрагмент роману: «*А потім почалася війна*» [1, с. 4] є показовим прикладом фреймінгу: мінімалістичне формулювання не описує подію детально, але задає її як переломний момент, що визначає всі подальші смисли.

Сугестивний ефект цієї наративної форми посилюється завдяки семантичному акцентуванню: авторка свідомо обирає лаконізм, уникаючи деталізації подій і тим самим спонукаючи читача самостійно наповнювати текст власними емоціями, уявленнями, досвідом. Із позиції наративного аналізу, ця фраза стає наративним вузлом, що перетворює побутовий простір на зону спільного виживання. Моделювання поведінкових сценаріїв і трансформація соціальних ролей проявляються через легітимізацію статусу «Шептухи». Соціальна взаємодія переходить від відчуження до функціонального визнання, коли громада починає наділяти Ольгу особливими захисними повноваженнями. Цей процес яскраво ілюструють діалоги, де раціональні бар'єри персонажа руйнуються під тиском колективного запиту: «*– У мене малий там служить, то щось таке казали, ніби на Чернігівщину, на полігон і зимові позиції. Чуєш, Петрівна, щось тривожно мені... – Ти до мене як до кого прийшов зараз? Як до ворожки, чи що? – Та щось таке... Може б, ти мені на картах кинула? Баба твоя вміла...*» [1, с. 207-208]. В умовах екстремальної тривоги, спричиненої війною, конвенційні методи раціоналізації втрачають ефективність. Авторка моделює специфічну поведінкову модель, де звернення до архаїчного «коріння» стає єдиною доступним способом подолання страху. Реципієнт спостерігає процес, у якому нова соціальна роль не обирається суб'єктом добровільно, а делегується йому громадою. Персонаж, зрештою, змушений адаптувати свою поведінку під цей ірраціональний запит: «*– Зроби щось, Шептухо! – просив, хапаючи за руки. – Що хочеш проси, тільки зроби. Ти ж можеш!*» [1, с. 352]. З позиції наративного аналізу, у цих фрагментах виникає напружений конфлікт фокалізацій. Попри те, що оповідь ведеться від першої особи, у структурі діалогів внутрішня фокалізація героїні стикається з потужною зовнішньою фокалізацією. Соціум «накладає» на персонажа іншу інтерпретаційну рамку – образ «Шептухи». Аналіз свідчить, що погляд громади виступає домінантою, яка поступово витісняє внутрішній спротив героїні. Наратив фіксує момент розмивання індивідуальної ідентичності під впливом соціальних очікувань, що в медіапсихологічному аспекті слугує інструментом солідаризації,



формування колективних механізмів психологічного захисту. Використання колективного голосу демонструє, як плітки та спільна біда стають інструментом соціальної інтеграції. Наративна стратегія переходу від індивідуального «я» до колективної ідентичності досягає кульмінації у сценах визнання авторитету героїні: *«Перед сільрадою знову зібрався невеликий мітинг, але потреби штовхатися не було. Люди самі розступалися, щоб не затуляти мені спинами танок, тому я все чула і бачила»* [1, с. 355]. У цей момент відбувається остаточне ціннісне наповнення спільноти: героїня перестає бути випадковим гостем і стає частиною соціального організму села, що разом протистоїть загрозі. Наративна містифікація в тексті постає не як пряме дезінформування, а як інструмент моделювання колективного сприйняття. Цитата: *«Діти – великі пристосуванці, будь-яку ситуацію вони сприймають як даність із подачі дорослих»* [1, с. 8], – акцентує увагу на вразливості спільноти до способів інтерпретації реальності та залежності свідомості від запропонованого наративного контексту. З позиції нараторології цей процес реалізується через ретроспективні коментарі гомодієгетичного наратора, що створюють ілюзію «правильної» інтерпретації подій, яка насправді є сконструйованою для стабілізації настроїв громади. У соціальній площині роману форма наративної містифікації висвітлює механізми адаптації спільноти до травми через вибіркоче сприйняття інформаційних потоків. Проте авторка поступово трансформує цю пасивну адаптацію у свідому солідарність. Відтак, соціальна площина тексту моделює шлях подолання ізоляції не через ілюзії, а через прийняття соціальної відповідальності та спільної долі громади в умовах війни.

У контекстуальній площині текст поглиблює сугестивний вплив через систему культурних та історичних алюзій, що перетворюють локальний конфлікт на частину національного міфу. Це виразно простежується у фрагменті: *«–Чи ви думаєте, він двісті год тут простояв, дві війни пережив і голодовку, і ніхто його не тронув теж просто так?»* [1, с. 59]. Образ прикордоння тут функціонує як метафора межового стану, задаючи координати нестабільної реальності, де географічна межа стає етичним розломом, а тяглість часу – доказом незламності. Водночас через опозицію вцілілого сакрального об'єкта та руйнівної сили війни реалізується ціннісне наповнення, що базується на моральній дихотомії добра і зла. Це створює багаторівневу систему інтерпретації, де читач залучається до активного конструювання смислів через архетипічну боротьбу із загарбниками. Наративно цей вплив підкріплюється праймінгом, що здійснюється через систему художніх образів, які готують читача до прийняття ірраціонального як єдиної логіки порятунку. Замість побутового пояснення подій авторка



вводить містичну детермінованість через олюднення пам'яті речей, що оточують героїню: *«Це ж дзеркало всіх пам'ятає: і бабу, і, може, навіть прабабу, і війну, і те, що було до війни»* [1, с. 141]. Цей образ стає фундаментом для подальшої трансформації, де через «бабину магію» встановлюється асоціативний зв'язок з «історичною неминучістю» захисту своєї землі. Це робить сприйняття війни не випадковим епізодом, а закономірним витком історії, де досвід мертвих стає ресурсом для живих. Із позиції наратології контекстуальна площина тримається на інтертекстуальності, міфологізмі. Авторка використовує ретроспективні коментарі та звернення до «колективного коріння», щоб перекодувати приватну втечу героїні у священне повернення до витоків: *«Ви були нашими гілками і стовбуром, а потім корінням, і ви проклали шлях своїм дітям, прощтовхнули їх уперед... Я прошу вділити цієї живучості, цієї сили і вмінь...»* [1, с. 321]. Це максимально скорочує наративну дистанцію, перетворюючи читача на свідка того, як містичне стає легітимним інструментом оборони. Контекстуальна площина функціонує як смислова сітка, що вписує сучасну трагедію в нескінченний цикл боротьби за існування на межі двох світів.

Отже, художній наратив роману «Шептуха» Горіха Зерня постає як цілісна система, в якій через взаємодію різних оповідних площин реалізуються механізми інтелектуального, емоційного залучення, зокрема елементи праймінгу, фреймінгу, актуалізації ментальних стереотипів, моделювання поведінкових сценаріїв, семантичного акцентування, наративної містифікації, ціннісного наповнення. Завдяки внутрішній фокалізації, ретроспективній організації сюжету, системі наскрізних символів текст не просто транслює певний досвід, а створює простір для спільного проживання подій. Це дозволяє розглядати роман як витончену комунікативну модель, у якій медіапсихологічні методи перетворюються на художні образи, що перегукуються з досвідом читача та допомагають йому віднайти власні внутрішні опори.

**Висновки.** У межах проведеного дослідження окреслено сутність художнього наративу як багаторівневої системи, що поєднує структурний, когнітивний і комунікативний виміри організації тексту та визначає способи його інтерпретації реципієнтом. На прикладі роману Тамари Горіха Зерня «Шептуха» виокремлено основні механізми психологічного налаштування, які реалізуються через систему наративних площин – від символіко-міфологічної до соціально-контекстуальної. Дослідження підтвердило, що через використання праймінгу, фреймінгу, наративної містифікації та семантичного акцентування авторка створює простір для подолання індивідуальної ізоляції та формування колективної солідарності.



Застосування інтегрованого наратологічного та медіапсихологічного аналізу дозволило показати, що художній текст виконує роль медіатора, який перетворює методи медіавпливу на наративні форми, забезпечуючи психологічну стійкість і допомагаючи читачеві віднайти власні внутрішні опори.

Перспективою подальших досліджень є систематизація методів медіапсихологічного впливу в українській прозі про війну та аналіз їхньої ролі у формуванні психологічної стійкості сучасного читача.

#### Література:

1. Горіха Зерня Т. А. Шептуха. Київ : Білка, 2025. 368 с.
2. Кеба О.В., Семелюк Р.М. Аналітика наративного дискурсу : навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2018. 200 с.
3. Ільяшова А. С., Іванцов В. О. Механізми психологічного впливу в соціальних мережах : маніпуляція свідомістю та способи захисту. *Особистість, суспільство, закон : тези Міжнар. психолог. форуму*, м. Харків, 25 квіт. 2025 р. Харків, 2025. С. 88–91.
4. Кондратенко Н. В. Комунікативні стратегії взаємодії з адресатом у медіадискурсі (на матеріалі заголовків чорногорських та українських електронних періодичних видань). *Lingua Montenegrino*. 2020. god. XIII/2. br. 26. P. 33–52. DOI: <https://doi.org/10.46584/lm.v26i2.797>.
5. Ливицька І. Художній наратив – подія – дискурс та питання наративної організації досвіду. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020. Т. 2. Вип. 31. С. 128–132. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863.2/31.213862>.
6. Мазур Р. І. Творчий підхід до подолання медійних маніпуляцій розвитку альтруїзму. *Актуальні проблеми психології : Психологія творчості*. 2014. Т. 12. Вип. 19. С. 54–61.
7. Мамосюк О. С. Конституенти наративної структури французького художнього тексту з позицій наратології. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія» : серія «Філологія»*. 2023. Вип. 17(85). С. 67–70. DOI: [https://doi.org/10.25264/2519-2558-2023-17\(85\)-67-70](https://doi.org/10.25264/2519-2558-2023-17(85)-67-70).
8. Посмітна В. В. Комунікативні стратегії та тактики мас-медійного дискурсу в аспекті потенційної загрози деструктивного мовного впливу. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія*. 2019. Вип. 39(3). С. 123–126. DOI: <https://doi.org/10.32841/2409-1154.2019.39.3.28>.
9. Родик К. Містична Україна : рецензія на роман Горіха Зерня «Шептуха». *Україна молода*. 2025. 27 серп. URL: <https://knpu.gov.ua/mistychna-ukraina-retsenziia-na-roman-horikha-zernia-sheptukha/> (дата звернення: 20.04.2026).
10. Рябчик А. В. Методи психологічного впливу в рекламі. *Ефективна економіка*. 2018. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6672> (дата звернення: 20.04.2026). DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2018.11.92>.
11. Савчук Р. І. Образність художнього наративу як складова авторської когнітивної системи: наративно-інтерпретаційний ракурс. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. 2025. Т. 36 (75). № 2. Ч. 1. С. 161–167. DOI: <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2025.2.1/25>.
12. Синявський В. В., Сергєєнкова О. П. Психологічний словник / за ред.: Н. А. Побірченко. Київ : Науковий світ, 2007. 336 с.



13. Чаплінська Ю. Медіапсихологічна експертиза аудіовізуальної продукції. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Психологія*. 2022. № 1(15). С. 65–72. DOI: [https://doi.org/10.17721/BSP.2022.1\(15\).11](https://doi.org/10.17721/BSP.2022.1(15).11).
14. Чернявська Л. В. Формування смислів у мас-медійному дискурсі. *Держава та регіони. Серія : Соціальні комунікації*. 2015. № 4. С. 113–117.
15. Cogley P. Narrative. London ; New York : Routledge, 2014. 304 p. DOI: <https://doi.org/10.4324/9780203494929>.
16. Genette G. Die Erzählung. München : Fink, 1998. 315 S.
17. Potter W. J. Media Effects. Thousand Oaks, CA : SAGE Publications, 2012. 377 p.

### References:

1. Horikha Zernia, T. A. (2025). *Sheptukha* [The Sorceress]. Kyiv: Bilka [in Ukrainian].
2. Keba, O.V., Semeliuk, R.M. (2018). *Analitika naratyvnoho dyskursu: navchalno-metodychnyi posibnyk* [Analytics of Narrative Discourse: A Study Guide]. Kamianets-Podilskyi: Aksioma [in Ukrainian].
3. Iliashova, A. S., & Ivantsov, V. O. (2025). Mekhanizmy psykholohichnoho vplyvu v sotsialnykh merezhakh: manipuliatsiia svidomistiu ta sposoby zakhystu [Mechanisms of psychological influence in social networks: manipulation of consciousness and ways of protection]. *Tezy Mizhnarodnoho psykholohichnoho Forumu «Osobystist, suspilstvo, zakon» – Proceedings from International Psychological Forum «Persona, societas, lex»* (pp. 88–91). Kharkiv: KhNUVS [in Ukrainian].
4. Kondratenko, N. V. (2020). Komunikatyvni stratehii vzaiemodii z adresatom u mediadyskursi (na materialy zaholovkiv chornohorskykh ta ukrainskykh elektronnykh periodychnykh vydan) [Communicative strategies of interaction with the addressee in media discourse (based on headlines of Montenegrin and Ukrainian electronic periodicals)]. *Lingua Montegrino*, 13(2), 33–52. <https://doi.org/10.46584/lm.v26i2.797> [in Ukrainian].
5. Livytska, I. (2020). Khudozhnii naratyv – podiia – dyskurs ta pytannia naratyvnoi orhanizatsii dosvidu [Artistic narrative – event – discourse and the issue of narrative organization of experience]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk – Topical Issues in the Humanities*, 31(2), 128–132. <https://doi.org/10.24919/2308-4863.2/31.213862> [in Ukrainian].
6. Mazur, R. I. (2014). Tvorchyi pidkhid do podolannia mediinykh manipuliatsii rozvytku altruizmu [Creative approach to overcoming media manipulations of altruism development]. *Aktualni problemy psykholohii: Psykholohiia tvorchoosti – Topical Issues of Psychology: Psychology of Creativity*, 12(19), 54–61 [in Ukrainian].
7. Mamosiuk, O. S. (2023). Konstytuenty naratyvnoi struktury frantsuzkoho khudozhnoho tekstu z pozytsii naratolohii [Constituents of the narrative structure of the French fiction text from the standpoint of narratology]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia»: Seriia «Filolohiia» – Scientific Notes of the National University «Ostroh Academy»: Philology Series*, 17(85), 67–70. [https://doi.org/10.25264/2519-2558-2023-17\(85\)-67-70](https://doi.org/10.25264/2519-2558-2023-17(85)-67-70) [in Ukrainian].
8. Posmitna, V. V. (2019). Komunikatyvni stratehii ta taktyky mas-mediinoho dyskursu v aspekti potentsiinoi zahrozy destruktivnoho movnoho vplyvu [Communicative strategies and tactics of mass media discourse in the aspect of the potential threat of destructive linguistic influence]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriia: Filolohiia – Scientific Bulletin of the International Humanitarian University. Series: Philology*, 39(3), 123–126. <https://doi.org/10.32841/2409-1154.2019.39.3.28> [in Ukrainian].



9. Rodyk, K. (2025, August 27). Mistychna Ukraina: retsenziia na roman Horikha Zernia «Sheptukha» [Mystical Ukraine: a review of Horikha Zernia's novel «Sheptukha»]. *Ukraina moloda – Ukraina Moloda*. Retrieved from <https://knpu.gov.ua/mistychna-ukraina-retsenziia-na-roman-horikha-zernia-sheptukha/> [in Ukrainian].
10. Riabchuk, A. V. (2018). Metody psykholohichnoho vplyvu v reklamakh [Methods of psychological influence in advertising]. *Efektivna ekonomika – Efficient Economy*, 11. Retrieved from <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6672> [in Ukrainian].
11. Savchuk, R. I. (2025). Obraznist khudozhnoho naratyvu yak skladova avtorskoi kohnityvnoi systemy: naratyvno-interpretatsiinyi rakurs [Imagery of artistic narrative as a component of the author's cognitive system: narrative-interpretative perspective]. *Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho – Scientific Notes of V. I. Vernadsky Taurida National University*, 36(2), 161–167. <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2025.2.1/25> [in Ukrainian].
12. Syniavskiy, V. V., & Serhiienkova, O. P. (2007). *Psykholohichni slovnyk* [Psychological dictionary]. Kyiv: Naukovyi svit [in Ukrainian].
13. Chaplinska, Yu. (2022). Mediapsykholohichna ekspertyza audiovizualnoi produktsii [Media-psychological expertise of audiovisual products]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Psykholohiia – Herald of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Psychology*, 1(15), 65–72. [https://doi.org/10.17721/BSP.2022.1\(15\).11](https://doi.org/10.17721/BSP.2022.1(15).11) [in Ukrainian].
14. Cherniavska, L. V. (2015). Formuvannia smysliv u mas-mediinomu dyskursi [Meaning formation in mass media discourse]. *Derzhava ta rehiony. Serii: Sotsialni komunikatsii – State and Regions. Series: Social Communications*, (4), 113–117 [in Ukrainian].
15. Copley, P. (2014). *Narrative*. London; New York: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203494929>.
16. Genette, G. (1998). *Die Erzählung* [The Narrative]. München: Fink.
17. Potter, W. J. (2012). *Media effects*. Thousand Oaks, CA: SAGE Publications.

Дата першого надходження статті до видання: 16.04.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 30.04.2026